

*Клейшмидт Юрій Валерійович,
здобувач Навчально-науково-виробничого центру
Національного університету цивільного захисту України, м. Харків
ORCID 0000-0003-4706-6042*

УДК 35.077.06

doi 10.34213/db.19.02.04

КОНЦЕПТУАЛЬНІ ПІДХОДИ ДО ДЕРЖАВНОГО РЕГУЛЮВАННЯ ЕЛЕКТРОННИХ ІНФОРМАЦІЙНИХ РЕСУРСІВ

Відзначається, що державне регулювання поширюється лише на ті відносини, в яких закладений публічний інтерес або існує потреба в гарантіях для приватних інтересів з боку держави. В результаті системно-структурного дослідження керуючої підсистеми державного регулювання електронних інформаційних ресурсів з'ясовано, що участь у його здійсненні, крім державних органів, можуть брати й недержавні суб'єкти, які здійснюють від імені держави окремі завдання і функції. Взаємодія керуючої і керованої підсистем через прямі й зворотні зв'язки здійснюється за допомогою організаційно-правового механізму державного регулювання.

Ключові слова: державне регулювання; електронні ресурси; інформаційні ресурси; повноваження; відносини; організаційно-правовий механізм.

Постановка проблеми. Посилення впливовості засобів масової інформації та негативного зворотного зв'язку в складних системах потребує суттєвих коректив у системі інформаційно-правових відносин, пошуку адекватних засобів і механізмів регулювання інформаційної сфери для реалізації конституційних прав громадян на інформацію, свободу слова та переконань, забезпечення їх участі в управлінні державними справами й, водночас, обмеження певних дій у цій сфері, що стимулюється інтересами національної безпеки, захистом прав і свобод інших людей тощо.

Співвідношення державного управління та державного регулювання в інформаційній сфері становить окремий інтерес для дослідження. Сьогодні, зважаючи на спадщину радянських часів, досить часто поняття державне регулювання підміняється державним управлінням. Особливо важко говорити про державне управління в інформаційній сфері з огляду на необхідність забезпечення більшої свободи інформаційної діяльності та розвиток у цій сфері недержавних форм власності, які виключають пряму організаційну підлеглість суб'єктів інформаційних та інформаційно-інфраструктурних відносин органам державного управління.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідженню проблематики державного регулювання інформаційної сфери присвячено праці таких науковців, як Е. Аблякімов, В. Авер'янов, Г. Атаманчук, О. Баранов, І. Бачило, Л. Березовець, К. Беляков, В. Брижко, А. Васильєв, Н. Глазунова, А. Дегтяр, О. Заяць, В. Іванов, В. Карпенко, Ю. Козлов, А. Колодюк, В. Колпаков, В. Копилов, Б. Кормич, О. Крюков, Л. Кузенко, О. Кузьменко, Б. Лазарєв, О. Логінов, А. Макаренко, В. Малиновський, К. Маштак, В. Мороз, В. Наумов, Л. Олексюк, О. Омельчук, І. Онопчук, В. Опришко, Г. Почепцов, О. Радченко, О. Серенок, О. Синячов, О. Соснін, В. Цимбалюк, С. Чукут, М. Швець, Л. Шиманський, О. Ющик та ін.

Але незважаючи на зростаючу кількість досліджень у цій царині недостатньо розробленими є питання державного регулювання суспільних відносин, пов'язаних з електронними інформаційними ресурсами. Передусім це стосується вирішення завдання формування єдиних концептуальних засад державного регулювання формування та використання електронних інформаційних ресурсів.

Метою статті є узагальнення та обґрунтування концептуальних підходів та опрацювання пропозицій щодо вдосконалення практики використання організаційно-правового механізму державного регулювання електронних інформаційних ресурсів.

Виклад основного матеріалу. Зосередимось спершу на визначені сутності державного регулювання в цій сфері його відмінності від державного управління. Визначення поняття “регулювання” доцільно надавати з точки зору функціонування соціальних систем: регулювання – форма цілеспрямованого, керуючого впливу, орієнтованого на підтримку рівноваги у керованому об'єкті й розвитку його за допомогою введення до нього регуляторів (норм, правил, цілей, зв'язків). Регулювання являє собою т. з. “непряме” управління поряд із “прямим” – через завдання об'єкту необхідного результату і шляхів його досягнення. За допомогою регулювання створюються можливості й обмеження діяльності, які повинні викликати у керованому об'єкті мотивацію і

цілеспрямованість, бажані з точки зору суб'єкта управління. Використання методів регулювання передбачає високу ступінь самостійності керованих об'єктів, розвинені самоврядування й самоорганізацію в них [1–3].

Відповідно характерні ознаки поняття “регулювання”:

1. Система, що складається з об'єкта регулювання та вбудованих регуляторів.
2. Здебільшого система функціонує автономно без участі суб'єкта регулювання.
3. Введення регуляторів або оновлення елементів системи змушує її працювати за новим принципом роботи, що автоматично забезпечує її розвиток у рамках і напрямі, що корисні суб'єкту регулювання.

Відповідно державне регулювання – це створення сприятливих умов для розвитку системи у пріоритетному для суб'єкта регулювання напрямку за рахунок зміни її елементів.

Разом із тим сьогодні бракує досліджень щодо специфіки державного регулювання саме в інформаційній сфері. Це обумовлює необхідність проаналізувати загальні організаційно-правові складові державного регулювання у поєднанні з його особливостями в інформаційній сфері й дати на цій основі комплексне визначення державного регулювання у зазначеній сфері.

Першою відмінністю понять “регулювання” та “управління” є етимологія цих слів. У першому випадку наголос робиться на підпорядкуванні певним правилам, системі з метою злагодженості взаємодії її складових, в другому – спрямування діяльності, задоволення потреб, завершення певної діяльності [3].

Державне управління як системне суспільне явище є багатогранною діяльністю органів державної влади та органів місцевого самоврядування щодо здійснення внутрішніх і зовнішніх функцій держави, що спрямована на формування і введення в дію механізмів впливу у всіх сферах життєдіяльності суспільства, з метою досягнення та підтримання соціоекономічної рівноваги на основі взаємоузгодження загальнодержавних, регіональних, групових ті індивідуальних інтересів [4].

Слід також враховувати, що державне управління, як різновид соціального управління, є практичним організуючим і регулюючим впливом держави на суспільну (публічну) і приватну життєдіяльність людей з метою її упорядкування, збереження і перетворення, що спирається на її (держави) владну силу [5]. Різний обсяг охоплення своїм впливом говорить на користь того, що державне регулювання є трохи вужчим поняттям ніж державне управління. Це також підтверджує визначення об'єкту державного управління (прояви, сторони, взаємозв'язки суспільних відносин, явищ і процесів, поведінки, свідомості й діяльності людей, що є суттєвим для всього суспільства, безпосередньо стосуються реалізації загальних інтересів і як такі є об'єктом управляючого впливу з боку держави).

Виходячи з наведених ознак, варто зазначити, що державне управління є ближчим до марксистського підходу та планово-адміністративної системи, де держава володіє всією повнотою владних повноважень для надсилання наказових сигналів суб'єктам, які за абсолютною своєю кількістю є власністю держави.

Із цього випливає, що держава здійснює управління не всією інформаційною діяльністю загалом, а лише інформаційною взаємодією фізичних, юридичних осіб, тобто їх діяльністю з приводу одного й того ж об'єкта (у даному разі інформації, засобів інформатизації, телекомунікацій, інформаційної безпеки). Отже, держава не здійснює управління індивідуальною інформаційною діяльністю окремо взятих осіб, а керує тільки їх інформаційною взаємодією, їх інформаційними взаємозв'язками (як пояснено далі, йдеться не про всі можливі інформаційні взаємозв'язки, а лише окремі з них).

У працях окремих науковців, які займаються проблемами державного управління в інформаційній сфері, відстоюється думка про доцільність розгляду державного управління інформаційною сферою як сукупності усіх видів діяльності держави (тобто усіх форм реалізації державної влади в цілому) в інформаційній сфері, що забезпечується виконанням ряду управлінських функцій [6, с. 93].

Досить вичерпно інформаційну сферу українського суспільства охарактеризував О. Логінов, який пропонує під нею розуміти “єдиний інформаційний простір, який формується державними органами, громадськими, політичними та соціальними організаціями, а також громадянами й функціонує з урахуванням правових, організаційних, науково-технічних, економічних, фінансових, методичних, гуманітарних та моральних засад, з урахуванням вимог та завдань національної інформаційної безпеки України” [7, с. 23].

Виходячи з такого тлумачення, Ю. Бурило під державним управлінням в інформаційній сфері розуміє підзаконну виконавчо-розпорядчу діяльність уповноважених державних органів, їх посадових осіб з реалізації функцій і завдань держави у сфері суспільних інформаційних та інформаційно-інфраструктурних відносин відповідно до інтересів суспільства [8, с. 29].

Однак, єдиний інформаційний простір важко уявити як об’єкт державного управління, враховуючи той факт, що останнє є різновидом соціального управління, яке передбачає здійснення впливу на людей, їх спільноти, а не безпосередньо на інформаційні ресурси чи елементи інформаційно-телекомунікаційної інфраструктури. Таким чином, на нашу думку, вказана теорія інформаційної сфери як єдиного інформаційного простору розроблена ще недостатньо повно і тому її недоцільно використовувати як базову для вивчення інформаційної сфери як об’єкта державного регулювання.

До загальних функцій, які здійснюють у всіх галузях і сферах державного управління, в тому числі у всіх складових інформаційної сфери, Ю. Бурило відносить: інформаційне забезпечення, прогнозування, планування, організація, регулювання, керівництво і контроль [8, с. 31]. Однак, важко з цим погодитись, оскільки класична теорія державного управління визначає таку послідовність управлінського циклу у скороченому варіанті: планування (включає прогнозування, планування), організація (організація, координація, регулювання), мотивація, контроль (облік, аналіз, контроль).

До того ж, вищезгадані науковці розглядають правове регулювання системи державного управління цією сферою, не беручи до уваги той факт, що

функціонування інформаційного простору здійснюється за згодою всіх зацікавлених сторін, а не тільки держави. Тому, більш доцільно говорити про державне регулювання інформаційної сфери, що, в свою чергу, вимагає аналізу його основних характеристик та уточнення його місця та ролі.

Поняття “державне регулювання” відповідно до сформованих наукових поглядів можна трактувати в двох вимірах: в широкому розумінні ототожнюється з державним втручанням в ту чи іншу сферу (мається на увазі не насильницьке втручання, оскільки держава не є зовнішньою системою щодо сфер суспільного буття); в більш вузькому – з адміністративно-правовою регламентацією діяльності. Об’єктом державного регулювання є процеси та відносини, сама економічна, соціальна система (або ж її підсистеми) [9].

Будучи скерованою безпосередньо на суб’єктів інформаційної діяльності, владно-організуюча діяльність держави впливає на їх волю і свідомість, що призводить до бажаних для держави змін в їх поведінці – інформаційній діяльності. Вже через зміни в інформаційній діяльності цих суб’єктів досягаються необхідні для держави зміни в стані таких елементів інформаційного простору як інформація, інформаційно-телекомунікаційні мережі, системи інформаційної безпеки, які є об’єктами цієї діяльності [4]. Однак слід враховувати діалектичність такого впливу, оскільки зміни в інформаційній діяльності, спричинені скажімо НТП, позначаються на формах та методах діяльності держави. Тому слід виокремити взаємозв’язки об’єкта та суб’єкта регулювання.

Вказані взаємозв’язки характеризується категорією – суспільні інформаційні (інформаційно-інфраструктурні) відносини. Процес впливу держави представляє собою певну систему елементів (суб’єкти відносин, організуючий вплив, об’єкти, на яких він спрямований) [4; 5]. Саме ця категорія найбільш повно відображає всі основні складові інформаційної сфери як об’єкта державного регулювання (суб’єктів інформаційних та інформаційно-інфраструктурних відносин, їх дії, об’єктами яких є інформація, засоби зв’язку, інформатизації, інформаційної безпеки) у їх динамічному взаємозв’язку. Таким

чином, державне регулювання в інформаційній сфері – це цілеспрямована діяльність держави з врегулювання суспільних інформаційних та інформаційно-інфраструктурних відносин.

Цей підхід до визначення об'єкта державного регулювання є досить логічним, оскільки дає змогу простежити не лише взаємодію окремого суб'єкта інформаційних відносин з інформацією, засобами зв'язку інформатизації в результаті впливу на нього з боку держави, а ще й дослідити його взаємодію з іншими суб'єктами цих відносин внаслідок такого впливу. Оскільки дії кожного з суб'єктів інформаційних відносин пов'язані між собою спільним об'єктом, з цього слідує, що безпосередньо регулюючи інформаційну діяльність одного з них, держава опосередковано впливає і на інформаційну діяльність інших. Таким чином, фактично регулювання здійснюється всіма учасниками інформаційного або інформаційно-інфраструктурного відношення, їх діями та об'єктами цих дій.

Слід зазначити, що держава в процесі державного регулювання впливає далеко не на всі інформаційні та інформаційно-інфраструктурні відносини, що виникають в суспільстві, а лише на ту їх частину, що має найсуттєвіше значення для особи, суспільства і держави. Передусім у сферу державного регулювання потрапляють суспільні відносини, які виникають з приводу інформації та елементів інформаційно-телекомунікаційної інфраструктури, що мають певне загальносуспільне значення, оскільки стосуються органів державної влади або значної кількості фізичних та юридичних осіб (наприклад, інформація, що становить державну таємницю, масова інформація, телекомунікаційні мережі загального користування тощо). Водночас державному регулюванню підлягають і деякі інформаційні та інформаційно-інфраструктурні відносини, що є предметом приватного інтересу. Це має місце тоді, коли регулюючий вплив держави необхідний для гарантування приватних прав та інтересів учасників таких відносин (наприклад, державна реєстрація авторських прав, контроль за їх додержанням).

Як зазначає І. Арістова, довгостроковою стратегічною ціллю державної

інформаційної політики є формування відкритого інформаційного суспільства на основі розвитку єдиного інформаційного простору цілісної держави, його інтеграція у світовий інформаційний простір з урахуванням національних особливостей і інтересів при забезпеченні інформаційної безпеки на внутрішньодержавному та міжнародному рівнях [10, с. 83]. З цього випливає, що місією державного регулювання в інформаційній сфері є побудова інформаційного суспільства.

Однак, становлення інформаційного суспільства, окрім розвитку власне сфери інформаційних та інформаційно-інфраструктурних відносин, детерміновано значною мірою і станом розвитку інших сфер життєдіяльності суспільства: освіти, науки, культури, промисловості, сільського господарства та ін., які виступають як виробниками, так і споживачами значних масивів інформації, а відтак стимулюють розвиток інформаційної сфери.

Тобто для забезпечення становлення інформаційного суспільства в Україні держава має впливати не лише на інформаційну сферу, а й на інші сфери суспільних відносин. Таким чином, побудова інформаційного суспільства як якісно нового цивілізаційного етапу розвитку всього суспільства повинна сприйматися як загальна стратегічна мета діяльності держави в цілому, що полягає у трансформації всього комплексу суспільних відносин, з акцентом на розвиток інформаційних та інформаційно-інфраструктурних відносин.

Саме тому в умовах інформаційного суспільства для забезпечення своїх зростаючих інформаційних потреб люди все частіше вступають в інформаційні відносини, а інформаційна сфера стає провідною сферою життєдіяльності такого суспільства.

Відповідно метою державного регулювання в інформаційній сфері на сучасному історичному етапі є забезпечення задоволення потреб особи і суспільства загалом в інформації як стратегічному ресурсі його розвитку.

До загальних функцій, які здійснюють у всіх галузях і сферах державного регулювання, в тому числі у всіх складових інформаційної сфери, можна віднести: вироблення та реалізацію політики в інформаційній сфері та її

ресурсне забезпечення.

Ефективність реалізації цих функцій, залежить від наявності відповідного ефективно діючого механізму як реальної організаційної сили, опанувавши яку влада починає регулювати суспільні процеси.

Функції механізму державного регулювання розкривають взаємодію його суб'єкта і об'єкта, опосередковують прямі і зворотні зв'язки між ними. Для кращого розуміння цієї взаємодії, зосередимо увагу на зазначених елементах системи регулювання.

У загальному вигляді суб'єктом державного регулювання, з одного боку, є держава, яка через систему спеціально уповноважених органів забезпечує виконання функцій регулювання в цій сфері. Проте в конкретній ситуації владне рішення приймає не вся система, а конкретний орган, уповноважений на вирішення даної справи. Отже, безпосередніми суб'єктами державного регулювання є конкретні регулюючі органи.

Хоча до суб'єктів державного регулювання в інформаційній сфері належать, в першу чергу, державні органи, реалізація окремих завдань і функцій держави в цій сфері може здійснюватися і недержавними структурами. Про це, зокрема, свідчать норми статей 5, 21, 27 Закону України “Про державну таємницю” [11], з яких випливає, що низка завдань і функцій держави у сфері охорони державної таємниці в органах місцевого самоврядування, на підприємствах, установах, організаціях, які не належать державі, покладається на їх керівників та режимно-секретні органи, а також норми статей 27, 30, 32, 38 Закону України “Про місцеве самоврядування в Україні” [12], якими низка управлінських повноважень держави в інформаційній сфері делеговано виконавчим органам сільських, селищних, міських рад тощо.

Використання заходів, прийомів, методів, спрямованих на реалізацію владних повноважень регулюючих органів, як раз і складатиме основу їх діяльності. Ця діяльність характеризується категорією “регулюючий вплив”, який являє собою комплекс взаємоузгоджених заходів, що приймаються всіма суб'єктами за участі об'єктів та безпосередньо впливають на об'єкт

регулювання. Регулюючий вплив, будучи спрямованим на суб'єктів інформаційних відносин, призводить до бажаних для держави змін в їх інформаційній діяльності, а відтак змін в інформації, інформаційно-телекомунікаційних технологіях, на які спрямована ця діяльність. Таким чином, відбувається вплив на всі елементи інформаційних та інформаційно-інфраструктурних відносин, які становлять об'єкт державного регулювання.

У ст. 12 Господарському кодексі України до основних засобів регулюючого впливу держави на діяльність суб'єктів господарювання відносить [13]:

- державне замовлення;
- ліцензування, патентування і квотування;
- сертифікацію та стандартизацію;
- застосування нормативів та лімітів;
- регулювання цін і тарифів;
- надання інвестиційних, податкових та інших пільг;
- надання дотацій, компенсацій, цільових інновацій та субсидій.

Проте цей список можна розширити за рахунок інших методів державного регулювання. У науковій літературі широко розповсюдження набуло визначення методів державного регулювання, під яким розуміють способи впливу держави в особі законодавчих і виконавчих органів на сферу підприємництва, інфраструктури ринку, некомерційний сектор економіки з метою створення або забезпечення умов їх діяльності відповідно до національної економічної політики [14, с. 29]. Але ми маємо справу з інформаційними відносинами, тому головне – це досягнення цілей та реалізація функцій регулювання у сфері інформаційних та інформаційно-інфраструктурних відносин відповідно до основних напрямків державної політики в цій сфері.

За формами впливу на об'єкти методи державного регулювання поділяють на дві групи [10; 16]:

1. Методи прямого впливу(адміністративного характеру: державні замовлення, різного роду ліміти, централізовано встановлені ціни, обмеження,

штрафи, дозволи, ліцензії, квоти тощо, а також методи, засновані на застосуванні бюджету як джерела дотування, цільового фінансування окремих суб'єктів і сфер діяльності).

2. Методи непрямого (опосередкованого) впливу належать ті, що не прямо регламентують поведінку суб'єктів ринку, а через створення певного середовища для його діяльності, яке мотивує ту або іншу його поведінку (податкове регулювання, регулювання через політику прискореної амортизації, методи стимулювання конкуренції тощо).

Залежно від застосування засобів впливу на ринок розрізняють організаційно-правові, соціально-економічні, в тому числі фінансово-бюджетні й кредитно-грошові методи регулювання ринку. Механізм поєднання методів прямого і непрямого регулювання, організаційно-правових, соціально-економічних може бути різним, залежно від ступеня розвитку ринкових відносин, фінансової та економічної ситуації в країні [6, с. 32]

Дві останні групи методів (прямого та непрямого впливу) збігаються в цілому з широковідомими визначеннями адміністративних і економічних методів. Проте слід пам'ятати про такі універсальні методи, як переконання та примусу.

Суть переконання полягає в тому, що досягається свідоме, добровільне виконання особою вимог держави [16; 17, с. 145]. Саме на переконання мають спиратися органи державного управління як на основний метод управління, що передбачає систематичну роботу з формування загального усвідомлення необхідності і обґрунтованості приписів, що видає держава, тих заходів, що вона проводить. Водночас переконання виступає як засіб профілактики правопорушень і зміцнення державної дисципліни. Серед засобів переконання – роз'яснення, обґрунтування, обговорення, заохочення та ін. [16, с. 66].

Хоча переконання і є провідним методом регулювання, в деяких випадках, коли йдеться про необхідність попередження, припинення правопорушень у тій чи іншій сфері державного управління, в тому числі й інформаційній, або про покарання винних у їх вчиненні неможливо обійтися без використання методів

примусу. Сутність примусу як методу державного регулювання полягає у здійсненні заходів впливу морального, майнового або особистісного характеру з метою охорони відповідних суспільних відносин, що виникають у сфері державного управління і охороняються державою, шляхом попередження і припинення правопорушень, а також покарання за їх вчинення [16; 17].

Тобто за державного регулювання здебільшого використовуються непрямі (економічні, заохочувальні, стимулюючі) методи управлінського впливу на інформаційну сферу. Але державне регулювання не може бути використане без застосування адміністративних методів. У деяких сегментах інформаційної сфери, а саме статистики, забезпечення інформаційної безпеки, архівної справи, економічні методи практично не використовуються.

У процесі діяльності суб'єктів державного регулювання до них надходять реакції зворотного зв'язку з об'єктами регулювання. Ці зворотні реакції являють собою інформаційні потоки про відповідність розвитку суспільних відносин, що складають об'єкт регулювання, керівним командам суб'єктів регулювання, а відтак цілям і завданням держави у зазначеній сфері. Залежно від отриманої каналом зворотного зв'язку інформації, а також зміни умов, цілей і завдань регулювання суб'єкт управління виробляє й передає нові впливи для об'єкта регулювання [18, с. 15].

Висновки з даного дослідження і перспективи подальших розвідок у даному напрямку. Регулюючий вплив держави розповсюджується не тільки на об'єкти управління, а й – на соціальні процеси та явища, які безпосередньо впливають на стан певного об'єкта управління. Зазвичай він реалізується через організаційно-правові важелі. Деякі автори зазначають, що адміністративні правовідносини, що складаються в процесі державного управління інформаційною сферою, можуть виступати як формою існування інформаційних та інформаційно-інфраструктурних відносин, так і необхідною передумовою їх виникнення, зміни та припинення [8, с. 38].

Із боку держави під регулювання підпадають такі інформаційні та інформаційно-інфраструктурні відносини, які виникають при забезпеченні

прямих і зворотних зв'язків між суб'єктом і об'єктом державного регулювання, здійсненні інформаційної діяльності в апараті органів державного управління або при інформаційній взаємодії між цими органами. Це пов'язано з тим, що, як відзначає О. Ющик, “предметом управлінської праці є різноманітна інформація про навколишній світ, ... суспільні процеси тощо” [19, с. 363]. В цих відносинах однією із сторін інформаційної взаємодії виступає орган державної влади, залишаючись при цьому ще й носієм владних управлінських повноважень.

Виникнення інформаційних чи інформаційно-інфраструктурних відносин між користувачем Інтернет і провайдером, абонентом та оператором мобільного зв'язку, можливе лише після виникнення між оператором (провайдером) та відповідним державним органом організаційно-правових відносин з приводу реєстрації та ліцензування його діяльності в рамках створення, зберігання та розповсюдження електронних інформаційних ресурсів.

Таким чином, наведені ознаки державного регулювання електронних інформаційних ресурсів дають підстави остаточно визначити його як узгоджену діяльність уповноважених державних та квазідержавних органів, їх посадових осіб в межах правових та етичних норм, спрямована на створення умов для діяльності суб'єктів та об'єктів управління у сфері інформаційних та інформаційно-інфраструктурних відносин з метою розвитку інформаційного суспільства в Україні.

Подальші розвідки варто зосередити на складниках організаційно-правового механізму державного регулювання електронних інформаційних ресурсів.

Список використаних джерел

1. Украинцев Б. С. Особенности самоуправляемых систем. Москва, 1970.
2. Бобнева М. И. Социальные нормы и регуляция поведения. Москва, 1978.
3. Великий тлумачний словник сучасної української мови / уклад. і голов. ред. В. Т. Бусел. Київ ; Ірпінь : ВТФ «Перун», 2007. С. 1511.
4. Надолішній П. І. Теорія та історія державного управління : опорний конспект лекцій. Одеса : ОРІДУ НАДУ, 2006. 126 с.
5. Атаманчук Г. В. Теория государственного управления : курс лекций. 2-е изд., доп. Москва : Омега-Л, 2004. С. 103.
6. Бухтатий О. Є. Взаємодія органів державної влади та ЗМІ в умовах демократичного реформування українського суспільства : дис. ... канд. держ. упр. : 25.00.02. Харків, 2010. 180 с.

7. Логінов О. В. Адміністративно-правове забезпечення інформаційної безпеки органів виконавчої влади : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.07. Київ, 2005. 236 с.
8. Бурило Ю. П. Організаційно-правові питання державного управління в інформаційній сфері : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.07. Київ, 2008. 222 с.
9. Приходченко Л. Л. Забезпечення ефективності державного управління: теоретико-методологічні засади : монографія. Одеса : ОРІДУ НАДУ, 2009. С. 144.
10. Арістова І. В. Державна інформаційна політика: організаційно-правові аспекти : монографія / за заг. ред. проф. О. М. Бандурки. Харків : Вид-во ун-ту внутр. справ, 2000. 368 с.
11. Про державну таємницю : Закон України від 21.1.1994 р. № 3855-XII. *Відомості Верховної Ради України*. 1994. № 16. Ст. 93.
12. Про місцеве самоврядування в Україні : Закон України від 21.05.1997 р. № 280/97-ВР. *Відомості Верховної Ради України*. 1997. № 24. Ст. 170.
13. Господарський кодекс України. *Відомості Верховної Ради України*. 2003. № 18–22. Ст. 144.
14. Стельмащук А. М. Державне регулювання економіки : навч. посіб. – Тернопіль : ТАНГ, 2000. 315 с.
15. Битяк Ю. П., Гаращук В. М., Дяченко О. В. та ін. Адміністративне право України : підручник / за ред. Ю. П. Битяка. Київ : Юрінком Інтер, 2005. 544 с.
16. Опрышко В. Ф. Правовые основы государственного управления качеством продукции : учеб. пособие. Киев : Вища школа, 1986. 271 с.
17. Райзберг Б. А. Государственное управление экономическими и социальными процессами : учеб. пособие. Москва : ИНФРА-М, 2005. 384 с.
18. Юдін О. К., Бучик С. С. Державні інформаційні ресурси. Методологія побудови класифікатора загроз : монографія. Київ : НАУ, 2015. 214 с.
19. Ющик О. І. Теоретичні основи законодавчого процесу : монографія. Київ : Парлам. вид-во, 2004. 519 с.

References

1. Ukrayntsev, B.S. (1970). *Osobennosty samoupravlyaemykh system*. Moscow [in Russian].
2. Bobneva, M.Y. (1978). *Sotsyalnye normy y rehulyatsyya povedenyya*. Moscow [in Russian].
3. Velykyy tlumachnyy slovnyk suchasnoyi ukrayinskoyi movy. (2007). V.T. Busel (Ed.). Kyiv; Irpin: VTF "Perun", 1511 [in Ukrainian].
4. Nadolishiniy, P.I. (2006). *Teoriya ta istoriya derzhavnoho upravlinnya*. Odesa: ORIDU NADU [in Ukrainian].
5. Atamanchuk, H.V. (2004). *Teoryya hosudarstvennoho upravlenyya*. Moscow: Omeha-L, 103 [in Russian].
6. Bukhtaty, O.Ye. (2010). *Vzayemodiya orhaniv derzhavnoyi vlady ta ZMI v umovakh demokratychnoho reformuvannya ukrayinskoho suspilstva. Candidate's thesis*. Kharkiv [in Ukrainian].
7. Lohinov, O.V. (2005). *Administratyvno-pravove zabezpechennya informatsiynoyi bezpeky orhaniv vykonavchoyi vlady. Candidate's thesis*. Kyiv [in Ukrainian].
8. Burylo, Yu.P. (2008). *Orhanizatsiyno-pravovi pytannya derzhavnoho upravlinnya v informatsiyniy sferi: Candidate's thesis*. Kyiv [in Ukrainian].
9. Prykhodchenko, L.L. (2009). *Zabezpechennya efektyvnosti derzhavnoho upravlinnya: teoretyko-metodolohichni zasady*. Odesa: ORIDU NADU [in Ukrainian].
10. Aristova, I.V. (2009). *Derzhavna informatsiyana polityka: orhanizatsiyno-pravovi aspekty*. O.M. Bandurky (Ed.). Kharkiv: Vyd-vo Un-tu vnutr. Sprav [in Ukrainian].
11. *Pro derzhavnu tayemnytsyu: Zakon Ukrayiny vid 21.01.1994 r. № 3855-XII*. (1994). *Vidomosti Verkhovnoyi Rady Ukrayiny*, 16, art. 93.
12. *Pro mistseve samovryaduvannya v Ukrayini: Zakon Ukrayiny vid 21.05.1997 r.*

№ 280/97-VR. (1997). *Vidomosti Verkhovnoyi Rady Ukrayiny*, 24, art. 170.

13. Hospodarskyi kodeks Ukrayiny. (2003). *Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy*, 18–22, art. 144.

14. Stelmashchuk, A.M. (2000). *Derzhavne rehulyuvannya ekonomiky*. Ternopil: TANH [in Ukrainian].

15. Bytyak, Yu.P., Harashchuk, V.M., Dyachenko, O.V. et al. *Administratyvne pravo Ukrayiny*. (2005). Yu.P. Bytyak (Ed.). Kyiv: Yurinkom Inter [in Ukrainian].

16. Opryshko, V.F. (1986). *Pravovye osnovy hosudarstvennoho upravlenyya kachestvom produktsyy*. Kyiv: Vyshcha shkola [in Russian].

17. Rayzberh, B.A. (2005). *Hosudarstvennoe upravlenye ékonomycheskymy y sotsyalnymy protsessamy*. Moscow: YNFRA-M [in Russian].

18. Yudin, O.K., Buchyk, S.S. (2015). *Derzhavni informatsiyeni resursy. Metodolohiya pobudovy klasyfikatora zahroz*. Kyiv: NAU [in Ukrainian].

19. Yushchik, O.I. (2004). *Teoretychni osnovy zakonodavchoho protsesu*. Kyiv: Parlamentske vyd-vo [in Ukrainian].

Kleyshmidt Yu. V.,

*Applicant of PhD of Educational, Research and Productive Center
of the National University of Civil Protection of Ukraine, Kharkiv
ORCID 0000-0003-4706-6042*

Conceptual approaches to public regulation of electronic information resources

It is noted that state regulation extends only to those relationships in which public interest is laid or there is a need for guarantees for private interests by the state. As a result of a systematic structural study of the governing subsystem of state regulation of electronic information resources, it was found that non-state actors, who perform certain tasks and functions on behalf of the state, may participate in its implementation, in addition to state bodies. The interaction of the managed and managed subsystems through the direct and the feedback is carried out by the organizational and legal mechanism of state regulation.

The emergence of information or information-infrastructure relations between the Internet user and the provider, subscriber and mobile operator is possible only after the occurrence between the operator (provider) and the relevant state body of organizational and legal relations concerning the registration and licensing of its activities within the framework of creation, storage and dissemination of electronic information resources.

Thus, the cited features of state regulation of electronic information resources give grounds to definitively define it as the coordinated activity of authorized state and quasi-state bodies, their officials within the limits of legal and ethical norms, aimed at creating conditions for activity of subjects and objects of management in the sphere. information and information-infrastructure relations for the purpose of information society development in Ukraine.

Keywords: state regulation; electronic resources; information resources; competencies; interaction; organizational and legal mechanism.

Надійшла до редколегії 29.10.2019 р.